ĐỨC ÁI

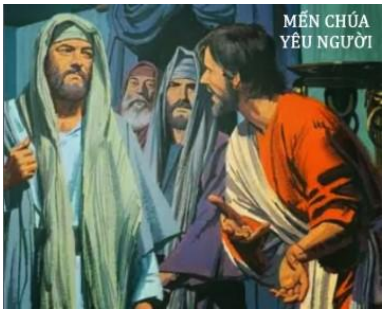

Đức ái là đức mến, yêu thương, thương xót – một trong ba nhân đức đối thần, nhưng là nhân đức tồn tại vĩnh viễn, cả đời này và đời sau. Do đó, "đức ái cao cả nhất." (1 Cr 13:13) Đạo của Chúa là đạo yêu thương, bởi vì Thiên Chúa là tình yêu. (1 Ga 4:8 và 16) Sách Gương Chúa Giêsu nói: *"Ái tình sinh bởi Thiên Chúa, cũng chỉ để quy hướng về Thiên Chúa là tình yêu."*

Tình yêu chân thành rất kỳ diệu. Đấng đáng kính Charles de Foucauld cho biết: *"Khi sống trong tình yêu, người ta khiêm nhường, thấy mình rất vô nghĩa và không là gì bên cạnh Đấng mình yêu dấu."* Thánh Bernard lý luận: *"Lý do yêu mến Thiên Chúa thì nên vì Thiên Chúa, mà mức độ yêu mến Thiên Chúa chính là không có mức độ."* Tình yêu không biên giới, đức ái vô hạn.

Duy nhất một Thiên Chúa Ba Ngôi là Đấng tạo thành vũ trụ và quy định Thánh Luật. Người ta gọi là luật tự nhiên nhưng chính là luật thiên nhiên, mà chỉ có Thiên Chúa là Đấng ấn định quy luật đó. Thánh Vịnh gia cảm nghiệm: *"Luật pháp Chúa quả là hoàn thiện, bổ sức cho tâm hồn. Thánh ý Chúa thật là vững chắc, cho người dại nên khôn."* (Tv 19:8) Thánh Phaolô so sánh mạnh mẽ: *"Cái điên rồ của Thiên Chúa còn hơn cái khôn ngoan của loài người, và cái yếu đuối của Thiên Chúa còn hơn cái mạnh mẽ của loài người."* (1 Cr 1:25) Phải thực sự vững tin vào Đức Kitô mới khả dĩ hiểu được lập luận này, người vô thần và cố chấp không bao giờ hiểu – vì không muốn hiểu.

Đạo Yêu Thương của Chúa có luật gồm 10 điều khoản – gọi là Thập Giới hoặc Mười Điều Răn. Cả 10 điều trong Thánh Luật của Thiên Chúa đều liên quan tình yêu – đối với Thiên Chúa (đối thần) và đối với tha nhân (đối nhân). Mười điều nhưng tóm lại chỉ là hai điều: Mến Chúa và yêu người. Hai khoản luật đó có thể "rút gọn" chỉ còn một chữ YÊU. Nói ngắn gọn cho dễ hiểu và dễ nhớ: Luật Yêu – Luật Tình. Đó là Luật hai-trong-một.

Ngoài Mười Điều Răn do Thiên Chúa ban qua Môisê, Giáo Hội còn có Năm Điều Răn. [*] Tất cả 15 điều (10 + 5) đều đồng quy về chữ YÊU. Trong Mười Điều Răn, 3 điều trước là trách nhiệm đối với Thiên Chúa, 7 điều sau là bổn phận đối với mọi người. Có lẽ Thiên Chúa muốn cho chúng ta biết điều này: *"Yêu người khó lắm."* Và Ngài muốn chúng ta thể hiện chi tiết đối với nhau, từ suy nghĩ tới lời nói, rồi biến thành việc làm cụ thể. Thánh Giacôbê so sánh: *"Đức tin không có hành động là đức tin chết."* (Gc 2:17 và 26) Còn Thánh Gioan gọi những người đó là "kẻ nói dối." (x. 1 Ga 2:4; 1 Ga 4:20) Yêu thương liên quan công lý, có công lý thì mới có hòa bình đích thực.

Rất ngắn gọn với chỉ một chữ YÊU, không thể ngắn hơn được nữa, nhưng "xòe" chữ Yêu đó ra theo hình cánh quạt thì lại vô cùng bao la. Chữ Yêu đó "viết" theo dạng tương tự chữ Thập – Thập Giá. Yêu là Thập Giá, là chịu mọi đau khổ. Thánh Vincent de Paul đặt vấn đề: *"Tôi yêu mến Chúa chưa đủ nếu tha nhân của tôi chưa yêu mến Ngài."* Người khác chưa thực sự yêu mến Chúa cũng có phần do lỗi của chúng ta, vì "tấm gương" của chúng ta chưa đủ lớn và chưa đủ sáng để người khác có thể soi vào! Chúa Giêsu "nhắc khéo" qua lời chúc: *"Phúc thay kẻ lắng nghe và tuân giữ lời Thiên Chúa!"* (Lc 11:28) Phúc này còn quan trọng hơn cả việc Đức Mẹ được cưu mang và cho Con Thiên Chúa bú mớm. Có yêu mến Thiên Chúa thì mới "lắng nghe và tuân giữ" lời Thiên Chúa.

Chữ Yêu liên quan chữ Thập, có bốn hướng: Hướng lên trời là hướng đến với Thiên Chúa, hai hướng ngang là các hướng đến với tha nhân (cả người trên và dưới, lớn và nhỏ, sang và hèn, giàu và nghèo, giỏi và dốt,...), và hướng xuống để đến với các linh hồn nơi Luyện Hình. Thật tuyệt vời biết bao! Cũng vậy, chữ Yêu bắt đầu bằng mẫu tự Y, giống như một người đứng dang rộng đôi tay. Chỉ những ai có lòng yêu thương thực sự, biết động lòng trắc ẩn người khác, biết thương xót tha nhân thì mới có thể dang rộng vòng tay như vậy. Không ai có thể giả bộ được. Thiên Chúa đã quan phòng và tiền định cho Việt ngữ có dạng độc đáo lắm!

Như chúng ta đã biết là "luật vị nhân sinh." Luật vì con người, nghĩa là luật có sau con người. Tuy có trước luật, nhưng con người lộng hành, thế nên cần có luật để chấn chỉnh, luật như chiếc hàm thiếc kiềm chế ngựa chứng. Đất nước nào cũng có hiến pháp, quốc gia nào cũng có quốc pháp, nhà nào cũng có gia phong, dù chỉ một nhóm nhỏ cũng có luật, chí ít cũng là nội quy, hoặc các quy ước bất thành văn. Kitô giáo có Mười Điều

Răn là Hiến Pháp Nước Trời. Thánh Phaolô nói: *"Lề Luật đã thành người quản giáo dẫn chúng ta tới Đức Kitô, để chúng ta được nên công chính nhờ đức tin."* (Gl 3:24) Càng vững tin càng trở nên công chính.

Ngay từ thời Cựu Ước, Thiên Chúa đã truyền nghiêm luật: *"Người ngoại kiều, ngươi KHÔNG được ngược đãi và áp bức, vì chính các ngươi đã là ngoại kiều ở đất Ai Cập. Mẹ goá con côi, các ngươi KHÔNG được ức hiếp. Nếu ngươi ức hiếp mà nó kêu cứu Ta, ắt Ta sẽ nghe tiếng nó kêu cứu. Cơn giận Ta sẽ bốc lên, Ta sẽ cho gươm chém giết các ngươi: thế là vợ các ngươi sẽ thành goá bụa, và con các ngươi sẽ thành côi cút."* (Xh 22:20-23) Rất rõ ràng, cụ thể.

Cựu Ước đã có "luật đạo đức và luật tôn giáo." (Xh 22:17-30) Bất cứ luật nào cũng phải bao gồm yêu thương, quyết bảo vệ và nâng đỡ người "nhỏ bé," nhưng phải trừng phạt kẻ "lớn" mà ngông cuồng, hống hách. Luật không thể theo kiểu "luật rừng," mà phải nghiêm minh như quân luật: Quân pháp bất vị thân. Nói đầy đủ là: *"Pháp bất vị thân, nghĩa bất dung tình."* – Pháp Luật KHÔNG được thiên vị mà bênh vực người thân, và Nghĩa Lý KHÔNG được bao che bất cứ ai vì tình cảm. Thật không dễ, nhất là trong xã hội Việt Nam nhiễu nhương ngày nay. Ai làm được vậy mới đáng tâm phục khẩu phục, là đại nhân, là quân tử, là người thẳng thắn giống Đức Giêsu Kitô.

Chúa Giêsu nói rằng Lề Luật chính xác đến từng chi tiết, một chấm một phết cũng không sai. (Mt 5:18) Thật vậy, Luật Chúa rạch ròi đến từng chi tiết: *"Nếu ngươi cho một người trong dân Ta, một người nghèo ở với ngươi vay tiền, thì ngươi không được xử với nó như chủ nợ, không được bắt nó trả lãi. Nếu ngươi giữ áo choàng của người khác làm đồ cầm, thì ngươi phải trả lại cho nó trước khi mặt trời lặn. Nó chỉ có cái đó để đắp, để làm áo che thân; nó sẽ lấy gì mà ngủ? Nó mà kêu cứu Ta, Ta sẽ nghe nó, vì Ta vốn nhân từ."* (Xh 22:24-26) Thiên Chúa là Đấng luôn chạnh lòng thương người thấp cổ bé miệng nên Luật của Ngài là Công Luật, Thiên Luật, Thánh Luật, chan chứa Lòng Thương Xót. Quả thật, Luật Chúa là luật thiện hảo khôn ví!

Khôn tả khi được sống trong luật thiện hảo như vậy, vì thế mà Thánh Vịnh gia đã minh định: *"Con yêu mến Ngài, lạy Chúa là sức mạnh của con. Lạy Chúa là núi đá, là thành luỹ, là Đấng giải thoát con; lạy Thiên Chúa con thờ, là núi đá cho con trú ẩn, là khiên mộc, là Đấng cứu độ quyền năng, là thành trì bảo vệ."* (Tv 18:2-3) Thánh Vịnh gia còn cho biết điều kỳ diệu: *"Tôi kêu cầu Chúa là Đấng xứng muôn lời ngợi khen, và tôi được cứu thoát khỏi quân thù."* (Tv 18:4) Đó chính là phép lạ, và điều đó vẫn xảy ra hằng ngày với mọi người – dù tín nhân hoặc vô thần.

Từng giây phút chúng ta cũng vẫn nhận lãnh biết bao hồng ân của Thiên Chúa, nhưng chúng ta thường quên tạ ơn. Giờ đây, dù một thoáng nghĩ, hãy cùng Thánh Vịnh gia xác tín và xưng tụng Ngài: *"Đức Chúa vạn vạn tuế! Chúc tụng Người là núi đá cho con trú ẩn. Tôn vinh Thiên Chúa là Đấng cứu độ con, là Thượng Đế giúp con rửa sạch hận thù, bắt chư dân quy phục quyền con."* (Tv 18:47-48) Được vậy, chắc chắn Thiên Chúa lập tức quên hết tội lỗi của chúng ta và âu yếm ôm chúng ta vào lòng, cho chúng ta cư ngụ trong Thánh Tâm êm ái yêu thương của Ngài.

Cuộc sống ai cũng có những khó khăn, mỗi người mỗi kiểu, vấn đề là có nỗ lực hợp tác với ơn Chúa hay không. Thánh Phaolô bộc bạch: *"Khi chúng tôi loan báo Tin Mừng cho anh em, không phải chỉ có lời chúng tôi nói, mà còn có quyền năng, có Thánh Thần, và một niềm xác tín sâu xa. Anh em biết, khi ở với anh em, chúng tôi đã sống thế nào để mưu ích cho anh em; còn anh em, anh em đã bắt chước chúng tôi và noi gương Chúa, khi đón nhận lời Chúa giữa bao nỗi gian truân với niềm vui do Thánh Thần ban: bởi vậy anh em đã nên gương cho mọi tín hữu ở miền Makêđônia và miền Akhaia."* (1 Tx 1:5-7) Ước gì chúng ta luôn có thể nói với nhau như vậy, nhất là những người có chức có quyền, đừng ỷ thế cậy quyền mà "tự làm luật" (nguy hiểm nhất là "luật rừng" theo ý riêng) để rồi làm khổ người khác. Có "quyền" là để phục vụ (Mt 20:26-28; Mc 10:43-45) chứ không phải để "hành" người khác, đó mới là "đúng luật" theo Ý Chúa.

Ngoài ra, Thánh Phaolô còn cho biết thêm: *"Khi nói về chúng tôi, người ta kể lại chúng tôi đã được anh em tiếp đón làm sao, và anh em đã từ bỏ ngẫu tượng mà quay về với Thiên Chúa thế nào, để phụng sự Thiên Chúa hằng sống, Thiên Chúa thật, và chờ đợi Con của Người từ trời ngự đến, người Con mà Thiên Chúa đã cho trỗi dậy từ cõi chết, là Đức Giêsu, Đấng cứu chúng ta thoát cơn thịnh nộ đang đến."* (1 Tx 1:9-10) Vâng, được như vậy thì chẳng cần nói thêm gì nữa, như trước đó Thánh Phaolô cũng đã xác nhận: *"Chúng tôi không cần phải nói gì thêm nữa."* (1 Tx 1:8) Tất cả chỉ vì đức ái theo tinh thần của Đức Giêsu Kitô.

Trình thuật Mt 22:34-40 (≈ Mc 12:28-34 và Lc 10:25-28) nói về "điều răn trọng nhất" – yêu thương, đức ái. Tin Mừng ngắn gọn nhưng súc tích, làm nổi bật vấn đề đức ái.

Một hôm, khi nghe tin Đức Giêsu đã làm cho nhóm Sađốc phải câm miệng – nhóm này không tin có sự sống lại, và cùng những người Pharisêu họp nhau lại để bàn cách "gài bẫy" Chúa Giêsu nhiều lần mà không được. Lần này, một người thông luật trong nhóm hỏi để thử Đức Giêsu: *"Thưa Thầy, trong sách Luật Môsê, điều răn nào là điều răn trọng nhất?"* Ngài thản nhiên: *"Ngươi phải yêu mến Đức Chúa, Thiên Chúa của ngươi, hết lòng, hết linh hồn và hết trí khôn ngươi. Đó là điều răn quan trọng nhất và điều răn thứ nhất. Còn điều răn thứ hai, cũng giống điều răn ấy, là: ngươi phải yêu người thân cận như chính mình. Tất cả Luật Môsê và các sách ngôn sứ đều tuỳ thuộc vào hai điều răn ấy."* Kinh Thánh không cho biết sau đó thế nào, nhưng chắc chắn là nhóm Sađốc phải ngậm bồ hòn làm ngọt, đành cắn răng mà im như thóc thối vậy thôi.

Nói tới nói lui, nói trước nói sau, nói đi nói lại, nói ngang nói dọc,... nói kiểu nào hoặc theo cách nào thì cũng chỉ để diễn giải đức ái. Chúng ta chấp nhận theo Đức Kitô, tự nguyện chứ không miễn cưỡng, thì phải "giữ trọn vẹn lề luật." (Gl 5:3) Đó là lẽ tất nhiên, không yêu không được. Tại sao vậy? Thánh Gioan xác định: *"Ai KHÔNG yêu thương thì KHÔNG biết Thiên Chúa, vì Thiên Chúa là tình yêu."* (1 Ga 4:8) Còn Thánh Phaolô giải thích và kết luận: *"Đã yêu thương thì không làm hại người đồng loại; yêu thương là chu toàn Lề Luật vậy."* (Rm 13:10) Rất rạch ròi, rất lô-gích!

Đức ái vô vô điều kiện, không tính toán, không so đo, không phân bì. Từ thiện là một dạng đức ái. Các thánh đã sống trọn đức ái, yêu "tới bến" và như hóa điên rồ theo cách của Đức Kitô, vì các ngài biết chắc rằng Thiên Chúa không thể ngừng yêu thương. Muốn nên thánh, chúng ta phải có gen Y (yêu) giống như vậy. Chỉ có các Kitô hữu "chính hiệu" mới có loại máu Y – loại máu mà y học không thể biết vì không đủ trình độ để phát hiện.

Thánh LM TS Tôma Aquinô xác định: *"Thiên Chúa vẫn yêu thương chúng ta, khi chúng ta cho là mình cô độc thì Thiên Chúa vẫn ở bên chúng ta."* Thánh Augustinô cũng xác nhận: *"Ngài có đó khi ta tưởng mình cô đơn, Ngài lắng nghe khi chẳng ai đáp lại, Ngài yêu thương khi tất cả hững hờ."* Quả thật, tình yêu Thiên Chúa còn hơn là sự liên tục của hơi thở giúp bảo vệ sự sống, Thiên Chúa không thể ngừng yêu. Chắc chắn như vậy.

Thánh Phaolô khuyên: *"Anh em đừng mắc nợ gì ai, ngoài món nợ tương thân tương ái."* (Rm 13:8) Và mỗi chúng ta đều phải nỗ lực thanh toán món nợ đức ái suốt đời!

Lạy Thiên Chúa Tình Yêu, xin tạo cho con trái tim có loại máu như Ngài để con nhận biết chính con, nhờ vậy mà con có thể hết lòng yêu mến Ngài và yêu thương tha nhân vô điều kiện. "Con yêu mến Ngài, lạy Chúa là sức mạnh của con; lạy Chúa là núi đá, là thành luỹ, là Đấng giải thoát con; lạy Thiên Chúa con thờ, là núi đá cho con trú ẩn, là khiên mộc, là Đấng cứu độ quyền năng, là thành trì bảo vệ." (Tv 18:2-3)

Lạy Chúa từ nhân, xin thương tha thứ tội lỗi cho những người suy nghĩ ích kỷ và tham lam mà cứu khổ cứu nạn dân miền Trung đang chịu cảnh tang tóc vì tai họa lũ lụt, xin cho các nạn nhân được hưởng Tôn Nhan Ngài. Lạy Đức Mẹ La Vang, xin chỉ cho dân lành biết loại "lá vằng tâm linh" để có thể đặc trị hoàn cảnh tai ương oan ức này. Con cầu xin nhân danh Thánh Tử Giêsu Kitô, Đấng Cứu Độ duy nhất của nhân loại. Amen.

<u>TRẦM THIÊN THU</u>

[*] Có chút "lấn cấn" này: Giáo Hội hiệp nhất và duy nhất, nhưng có những nơi ở giáo phận khác, cùng giáo tỉnh Saigon, vẫn sử dụng kinh Sáu Điều Răn Hội Thánh, chứ không đọc kinh Năm Điều Răn Hội Thánh. (sic!)